

Федорівський центр професійної освіти

XXV Всеукраїнський конкурс учнівської творчості серед здобувачів освіти
закладів

професійної (професійно-технічної) освіти Запорізької області

Номінація «ЛІТЕРАТУРА»

Тема роботи «ГОСПОДАРИ ЧОРНОГО МОРЯ»

Виконала: здобувачка освіти І курсу

Федорівського центру професійної освіти

Герасименко Даріна Вадимівна

Викладачка: Павелко Вікторія Юріївна

Запоріжжя 2025

ГОСПОДАРИ ЧОРНОГО МОРЯ

(поема)

I

Гойдає хвилі Чорне море,
Шумить, клекоче, гуркотить.
Про що та грізная розмова?
Якби ж тебе нам зрозуміть!

Що бачили ці чорні води?
Хто тут, на морі, панував?
Які отут жили народи?
А може, скажеш, хто тебе копав?!

Та ти мовчиш, не знаєш мови,
Проте крізь глибину століть
До нас таки дійшли розмови
Давно минулих поколінь.

Серед бурхливих хвиль здіймає
Свої скелясті береги,
Зміїний острів виринає
Із чорноморської води.

Його звела Фетіда-мати
Над рівнем пінної води,
Щоб сина свого поховати,
Ахілла прах відправила сюди.

Тут сину храм іще побудувала,
Щоб моряки приходили в оцю обитель,
А ще вона усім заповідала:
“Ахілл віднині цього моря покровитель!

Всі, хто бажає в морі цім безпечно пропливати,
Повинні мого сина шанувати.
А той народ, що на Зміїнім стане керувати,
На цілім Чорнім морі буде панувати”

Сказала - наче відрубала,
Здійснився богині заповіт,
Хоч часу вже сплигло чимало,
Та лад оцей триває сотні літ.

П
Були часи буремні, героїчні,
Про них розказують в книжках,
Як панували наші предки історичні
Й гуляли Чорним морем на човнах.

Ось князь Олег зібрав дружину,
На лодіях рушає в путь,
Пливе до міста Костянтина,
Щоб славу русичам здобуть.

До берега підходить грізним флотом
І Царгород бере в міцну облогу,
А потім щит свій прибиває на воротах
На знак своєї перемоги.

Ось Святослав, наш славний князю,
“Іду на Ви!” - всіх сповістив,
Не знав у битвах він поразок
І Чорне море підкорив.

Ширяв у морі своїм військом,
Як вільний сокіл в небесах,
І тільки він підходив близько,
В очах у ворога був страх.

Брав Царгород, Болгарське царство,
Тмутаракань ще приєднав,
Дістав він навіть неприступний Каспій,
Й ніхто його не подолав.

І так тривало дуже довго,
Спочатку русичі-князі,
Тоді литовські Вітовт і Ольгерд
Були у Чорнім морі королі.

III

Нова зоря на Чорнім морі:
Козацьке лицарство прийшло -
Борці свободи, честі й волі -
Славетний флот свій привело.

Дрижить Судак, Стамбул і Кафа,
Ось лицарство славетне йде
Братів з полону визволяти -
Розплата вороженьків не мине.

На чайках виринають із Лиману,
Із ними гетьман Сагайдачний наш,
Він, хитрий, ворога введе в оману,
Й бере турецький флот на абордаж.

Неначе привид, як химери,
Козацтво виринає із води,
Й сміливо атакуючи галери,
Рятує побратимів із біди.

Аж тут заметушилися торговці
Невільницького ринку в Кафі,
Нервують підлі людоловці:
“Урус-шайтан” йде православних визволяти.

Чатують вже війська на варті,
Гармати всі чекають дати залп,
Та спроби їх нічого вже не варті,
Не знають, що Сірко зіграє з ними жарт.

От Аман же наказує козацтву
Перевернути чайки догори ногами,
Щоб ворога застукати зненацька,
Сховатись козаченькам під човнами.

Побачили війська із Кафи
(Оце так вже приємний поворот!),
Й давай собі відразу святкувати:
“Урус-шайтан втопив козацький флот!”

Одразу залп дали з гармат шалений,
Кричали знавіснілою юрбою -
Аж раптом голос пролунав сталевий -
Це отаман Сірко скомандував: “До бою!”

І враз з-під чайок полетіли стріли,
Неначе хмара чорна берег вкрила,
А потім козаченьки з-під човнів злетіли,
Й тут варта Кафи вже була безсила.

Люд православний із кайданів визволяли,
Саджали на козацькій човни,
А потім разом пісню заспівали
Про Україну рідну, що ледь не втратили вони.

Ось йдуть до Хмеля розказать свій клопіт
Аж із Венеції посли,
Бо слава вже пішла по всій Європі,
Що на Січі - найкращі моряки.

Отак ішла та добра слава світом
Про чорноморських вправних вояків.
Боявся ворог їх в бою зустріти,
А друг в союзники хотів.

Тривало це, допоки “первий”
ВладАрем моря стати не схотів,
“Потішний флот” свій будував уперто
Та утискав постійно козаків.

“Вторая” ж його справу доробила:

Здолала турків разом з козаками.

А коли Крим, нарешті, захопила,

Розправилась тоді з січовиками.

Та здобич свою треба захищати:

Османи не змирилися з поразкою.

Тоді цариця почала вмовляти

Й дурити козаків новою казкою:

“Я обіцяю Січ відбудувати!

Якщо козацтво буде вірне моїй милості,

То будете у себе панувати

У гідності, добробуті й щасливості.

Ви лиш збудуйте флот на Чорнім морі,

Могутній і найкращий в акваторії,

Щоб були грізні ми й суворі,

І разом увійдемо до історії!”

Не вірило козацтво в ці казки цариці,

Бо москалі ніколи слова не тримали.

Лиш Сидір Білий, отаман, скорився:

Хотів, щоб козаки галери мали.

Пішла ця справа так завзято,

Та й нашим салом і по нашій спині:

Рубали ліс, людей було нагнато

Для будівництва на догоду господині.

Ось на воді усі галери,
І Сидір Білий вже готовий до походу,
Іде він, за наказом королеви,
У Крим, де буде база цього флоту.

Підходить флот до бухти Балаклава -
На березі їх радо люд вітає.
І Сидір вірить, що прийшла до нього слава,
Й вітальний залп з усіх гармат пускає.

На флагмані стрічає адміралів,
Бенкет преславний влаштував на сУдні,
Та не здійснилось жодних його планів -
Командувач вже інший був там посполУдні.

І ця славетная подія -
Увічнена для нащадків:
Була написана картина,
Про Сидора ж - ані згадки.

IV

Вже двісті років, як сконала Січ,
Про неї знаємо від наших ворогів,
Про гультаїв, п'яничок їхня річ -
Не про славетних, мужніх вояків.

Нащадки славних лицарів живуть
Без чести і відваги, у сварках.
Кругом по світу зброю продають
Й не пам'ятають свою славу у віках.

Підступний ворог точить на них ніж
І додає ще більше їм негод:
По всьому світу розпуска брехливу річ
Про “недержаву” й “ненарод”.

Наївний люд цей вірить слову ворогів,
Соромиться себе, своєї мови,
Тих, хто пишається минулим пращурів,
Вважає за пусті розмови.

На заповіти батька-Кобзаря
Уже ніхто з них не зважають:
“На росіян ви наговорюєте зря:
Вони ж братами нас вважають.”

І ось країна наша на межі -
Тут ворог першого завдав удару:
Готові вже наточені ножі,
Й росія Крим у нас забрала.

“Віджала” наші кораблі.
“Навіщо флот недодержаві?
Достатньо буде і землі!” -
Говорять вороги лукаві.

Ось так докерувалась Україна:
Морська держава - та без флоту.
Лишилось Чорне море-сиротина
Із лютим ворогом з болота.

Лише тоді народ увесь проснувся:
Згадав завіти Кобзаря,
Від сплячки вікової стрепенувся
І зрозумів, чия оця земля.

Та Кримом вражі діти не наїлись,
Бо муляв очі їм вкраїнський край:
“Багато дуже їм землі лишилось!
Накерувались! Досить! Україні край!”

Збирає військо на кордонах,
Оточує країну із усіх боків...
Невже наперекір усім законам
Ніхто не спинить наших ворогів?!

Та світ мовчав з турботою в очах,
Хто дні, а хто й години нам давали,
Скував усіх непереборний страх -
А в українцях славні предки оживали.

Та ворог сам себе увів в оману
Казками про смішних хохлів, нікчемних:
Хотів у Києві тріумфу і параду,
Чекав на квіти й українців чемних.

Гримить країна в вибухах й огнях,
Але ніщо людей не залякає,
У кожного завзятість у очах,
Й народ руками танки зупиняє.

І флот російський також не дрімає,
Йому ж немає рівних в Чорнім морі,
Тому одразу на Одесу вирушає:
Два дні, щоб взяти місто, їм доволі.

Ворожий флагман до Зміїного прямує
І гарнізону острова наказує здаватись,
Й цю відповідь весь світ тоді почує:
Адресу, за якою йому треба відправлятись.

Не дивно, що слова оці були правдиві,
Забули вороги про слова силу,
Бо сказані вони на острові Зміїний,
Який під покровительством Ахілла.

Минає місяць - й спрацювали чари:
На дно пішов флагман “Москва”,
Завдав “Нептун” йому удару.
Хто зна: чи то завіт богині, чи прокльони вояка?

Та знову вороги не вчать уроків
І вірять у свою всесилість,
На острів пруть, ступають кілька кроків -
Й потрапили під “Байрактара” божу милість.

Лютує дід: Одеса йому “нада”,
Бо Катька ніби її будувала,
Й оголосив всім кораблям блокаду,
Які до порту прямували.

Жахнувся світ й забив на сполох:
“Як же без збіжжя нам прожити?
Бо без зерна у світі буде голод...” -
Та бункерного вже не зупинити.

Ось вирушає флот їх осоружний,
Щоб голод на планеті влаштувати,
Та тут промовив отаман Залужний:
“Потопим всіх, хто буде блокувати!”

Сміється пропаганда чорнорота,
Не вірячи словам главкома:
“Хахли рєшили із “москітним” флотом
Нам угрожать,” - така була розмова.

Не вірять й пруть оті нікчеми,
Шукаючи собі проблеми.
“Ніхто на світі не втече!
Огонь запеклих не пече!”

“Новочеркаськ” іде на дно,
“Ямал”, “Мінськ”, “Іван Голубець”,
“Івановець”, “Сатурн”, “Циклон” ... -
Прийшов коритам всім кінець!

У бункері вже атмосфера нездорова,
А в діда пика та й така похмура:
Наперекір усім морським законам
Цей грізний флот весь потопив маленький дрон “Магура”.

Могутній флот, загроза всьому НАТО,
Що зазіхав на панування в світі,
Щодня “за планом” починає потопати,
А дід лютує і кусає лікті.

Лютує, та не знає, що робити,
Бо дрони наші просто не спіймати,
Міста й порти він почина бомбити,
Щоб нас скорити і козацький дух зламати.

Міняє адміралів й генералів,
Неначе циган сонцем ними крутить,
Аж тут по штабу флоту завдає ударів
Наш ввічливий, люб’язний дроник “Лютий”.

І зрозумів, нарешті, ворог битий,
Що панування в морі вже пішло назавжди,
Утік із Криму, соромом покритий,
В Новоросійськ, хвоста піджавши.

Не бреше, що в Криму поставить бази НАТО,
Що це “ісконно русская” земля,
Аби лиш ці бляшанки врятувати,
Ховає недобитки корабля.

Ось так провчило наше Чорне море
Запроданців і зайдів із болот,
Бо його хвилі лиш той люд покоре,
У кого правдою живе народ.

Хто вміє честь і славу шанувати,
Хто в злагоді з сусідом буде жить,
Лиш той на морі буде панувати,
А інші всі заброди - то на мить!

Ось так росії флот ми збудували,
А потім і відправили на дно,
Та знаємо ми й інші ритуали:
Москву хрестили - й відспіваєм заодно!!!

Тарасе, батьку, глянь на Україну,
На бідну і знедолену дитину.
В Україні твоїй знову заревли гармати,
В ріднім краї твої діти стали панувати.
Панувати, добувати і славу, і волю,
Але ворог наш одвічний не дає покою.
А казав нам - не вірили: “Що той старий знає?!”
Слухалися москаля, як жити навчає.
Якби ж ми вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя,
То не діждались, як грім з неба,
Підступність злого москаля.
Та боремось! Поборемо! - Нічого робити:
В ріднім краї не будемо ворогу служити.
Бо не раби вже й не подножки твої діти славні,
Й спроби дерти з нас ремінь стали уже марні.
Знаємо: у своїй хаті - своя правда й воля,
Й не премося на чужину шукать свою долю.
Знаємо, що немає іншої Вкраїни,

Нема другого Дніпра, тільки цей - єдиний.
І несе вже з України у синєє море
Вражу кров струмками,
Але мало, знаєм, мало: треба, щоб річками!
Отоді із України піде наше горе!
Забереться лютий ворог за свої кордони,
Стане поважати нас й світові закони.
От тоді вже на землі
Врага не буде супостата,
Хай буде син, хай буде мати,
Хай будуть люди на землі!
Ти ж, Тарасе, не барись
І полинь до Бога,
За Вкраїну помолись,
Нещасну небогу.
Молитвою дай нам сили,
Щоб пішла зневіра.
От тоді ми всім розкажем,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда,
І чий ми діти.
От тоді вже наша пісня
Не вмре, не загине...
Тоді буде наша слава,
Слава України!